

Nosema, de vergeten bijenplaag

Catherine Reker

Tijdens vier zaterdagen zijn in het voorjaar van 1997 op verschillende plaatsen in het land door de VBBN cursusdagen georganiseerd. Het was een basis-cursus met als onderdelen besmettelijke bijenziekten en stuifmeelpreparaatetechniek.

Na alle aandacht voor de varroamijt en Amerikaans vuilbroed vond de commissie Bijengezondheid van de VBBN dat nosema een onderschatte en verwaarloosde ziekte dreigde te worden. Om de cursus toch aantrekkelijk te maken voor imkers die hun buik vol hebben van ongezondheden, was de suggestie om naast het microscopisch onderzoek van nosema en amoëbe ook een gemakkelijke stuifmeelpreparaatetechniek te introduceren. En dat bleek een gouden greep te zijn!

Leraar Rob Veldhuizen. Foto Joop Beetsma

Enthousiasme

In totaal namen zo'n 90 personen deel aan de cursus, zeker door het enthousiasme van de leraar Rob Veldhuizen wurende deelnemers zeer te spreken over het -overvolle- programma. De cursus bestond uit vijf

lessen van 45 minuten:

- biologie van nosema, amoëbe en stuifmeel;
- preventie en bestrijding van nosema en amoëbe
- microscopische en preparaatetechniek voor onderzoek van bijenziekten en stuifmeel;
- werken met microscoop en onderzoek van nosema- en amoëbemonsters;
- het maken en onderzoeken van stuifmeelpreparaten van eigen honing.

Trekpleister

Voor al het maken en onderzoeken van stuifmeelpreparaten van eigen honing was de trekpleister! Enthousiast deden de cursisten mee aan elk onderdeel. Bijvoorbeeld met de microscoop, die alle aandacht vergde en ongekennde mogelijkheden bood. Het was steeds weer een solidair gezelschap wat zich uitte in elkaar helpen bij eventuele moeilijkheden. Omdat de voorkennis van de cursisten erg verschilde was dat wat voor de één gesneden koek was, voor de ander abacadabra. Geanimeerd tot de schoolbel het einde aankondigde ging het door met vertellen, vragen stellen, onderzoek opzetten, kuntselen. Dit laatste was vooral het geval bij het maken van de honingpreparaten met een vrij eenvoudige methode: de 'koffiefilter-methode'. Omdat de imkers honingmonsters meebrachten uit eigen omgeving, konden zij constateren, althans voor een groot deel, welk stuifmeel in de honing voorkwam; dus welke planten in hun omgeving bloeiden. Met de stuifmeeltabellen van de Keuringsdienst van Waren, samengesteld en beschikbaar gesteld door Jaap Kerkvliet, was vooral dit een levendige les. Het aanbod van de heer Kerkvliet om een dag in Amsterdam bij de Keuringsdienst van Waren een postdoctorale cursusdag te organiseren, werd in dank aanvaard.

Dank

Rest mij nog mijn dank uit te spreken voor alle mensen die meededen, maar vooral aan Rob Veldhuizen, die onvermoeibaar de stof samenstelde, veranderde, het land doorreisde, les gaf en er vrolijk onder bleef: monnikskap af! Ook Joop Beetsma, die direct meedeed toen de aantallen voor Rob te groot werden. Tevens de randfiguren die opperden: mensen hielpen links en rechts, koffie zetten en opruimden: **dank!**